

Ingen forskel på dødeligheden mellem økologiske og konventionelle slagtesvinbesætninger

– men de konventionelle havde et tre gange så stort medicinforbrug

Dødeligheden blandt slagtesvin i Danmark er mere end fordoblet de sidste 25 år. Samme tendens ses i forbruget af antibiotika til slagtesvin, hvor der inden for blot 2 år er sket en stigning på 19 % (Jensen og Heuer, 2005). Disse tal er dog ikke opgjort særskilt for økologiske og konventionelle bedrifter, og da det økologiske regelsæt foreskriver, at grise, der behandles med antibiotika mere end én gang, ændrer status til konventionelle, kan man godt forestille sig, at flere økologiske grise blev aflivet som alternativ til medicinering, og at dødeligheden derved blev højere i økologiske besætninger.

Vi undersøgte i 2004 dødelighed og medicinforbrug blandt slagtesvin (>30 kg) i 16 økologiske og 52 konventionelle indendørs besætninger. Der var ingen forskel på dødeligheden mellem økologiske og konventionelle besætninger, men de konventionelle havde et tre gange så stort medicinforbrug som økologerne.

Medicinforbrug måles i kg-doser per grisedag

Skal man sammenligne antibiotikaforbruget på tværs af besætninger, er man nødt til at tage højde for både præparaternes styrke og besætningernes størrelse.

Besætningens størrelse beregnes som antal grisedage i perioden, dvs. antal dage hver enkelt gris har opholdt sig i slagtesvinestalden. I beregningen af besætningens størrelse beregnes grisenes levende vægt ud fra deres slagtevægt. Når grisens levende vægt kendes, ved vi hvor mange kg tilvækst der er i slag-

tesvinestalden, idet vi forventer, at grisen indsættes ved 30 kg. Denne tilvækst kan omsættes til antal dage ved at inkludere en standard daglig tilvækst på 830 g/dag. Grise, der er døde i opfedningsperioden, er sat til en standardvægt på 50 kg, svarende til 20 kg tilvækst i stald.

Lægemidler kan variere meget i styrke, men der er fastlagt en anbefalet behandlingsdosis for alle præparater. Denne enhed omregnes i disse opgørelsen til kg-doser, dvs. den mængde (kg) gris, der kan behandles med den ordinerede medicin.

Inkluderes besætningens størrelse og præparaternes styrke kan besætningernes antibiotikaforbrug beregnes som 'kg-doser/dage i stald'. Et antibiotikaforbrug på f.eks. 0,94 kg-doser/dage i stald, svarer til en daglig behandling af 94 kg gris i en besætning på 100 grise. Alternativt kan forbruget også udtrykkes som en daglig behandling af én 50-kg gris for hver 53 grise i besætningen.

Tre gange større antibiotikaforbrug

De konventionelle producenter brugte mere end tre gange så meget antibio-

tika i slagtesvineproduktionen som de økologiske (jf. tabel 1). Det gennemsnitlige niveau af ordineret antibiotika til besætningerne svarer til, at økologerne hver dag behandlede én 50-kg gris for hver 144 grise i besætningen, mens de konventionelle hver dag behandlede én 50-kg gris for hver 44 grise i besætningen. Der var dog store forskelle på forbruget – også mellem producenter med samme driftsform. Vi fandt, at 44 pct. af de økologiske og 15 pct. af de konventionelle besætninger slet ikke brugte antibiotika i 2004 (jf. figur 1).

Ingen forskel i gennemsnitlig dødelighed – men stor variation

Den gennemsnitlige dødelighed af slagtesvin i undersøgelsen var 4,5 pct, og der var ingen statistisk signifikant forskel på konventionelle og økologiske besætninger. Der var dog en betydelig variation imellem besætningerne (jf. figur 2), især blandt økologerne, der havde fra 1,33 til 13,96 pct. dødelighed, mens dødeligheden blandt de konventionelle var 0,21–10,76 pct.

Forskelligt sygdomsbillede

Der var ikke forskel på dødeligheden mellem konventionelle og økologiske be-

sætninger, dvs. der er intet der tyder på, at grisene aflives oftere i den økologiske produktion. I en undersøgelse af klinisk sygdomsforekomst i de samme økologiske og konventionelle besætninger fandt vi ikke flere ubehandlede syge grise hos økologerne end hos de konventionelle. Samlet set er der således intet, der tyder på, at økologerne generelt er mere tilbageholdende med at behandle eller aflive syge grise. Der bruges dog betydeligt mindre antibiotika i økologiske besætninger end i konventionelle. Det lavere antibiotikaforbrug i økologisk slagtesvineproduktion kan derfor være et udtryk for, at sygdomsbilledet er forskelligt i de to driftsformer, og at niveauet af infektioner, der kræver antibiotikabehandling, er mindre hos økologerne end hos de konventionelle. Vi har opgjort brug af antibiotika, mens brug af f.eks. ormemidler ikke er medregnet. Antibiotika bruges i høj grad til at behandle sygdomme som lungebetændelse og diarre, og tidligere opgørelser af slagtedata har netop vist, at konventionelle slagtesvin har en højere frekvens af tarm- og luftvejslidelser end økologiske.

Lene Hegelund, Marianne Bonde
& Jan Tind Sørensen
Danmarks JordbrugsForskning
Husdyrsundhed, Velfærd og Ernæring
Tel: +45 8999 1523
E-post: Lene.Hegelund@agrsci.dk

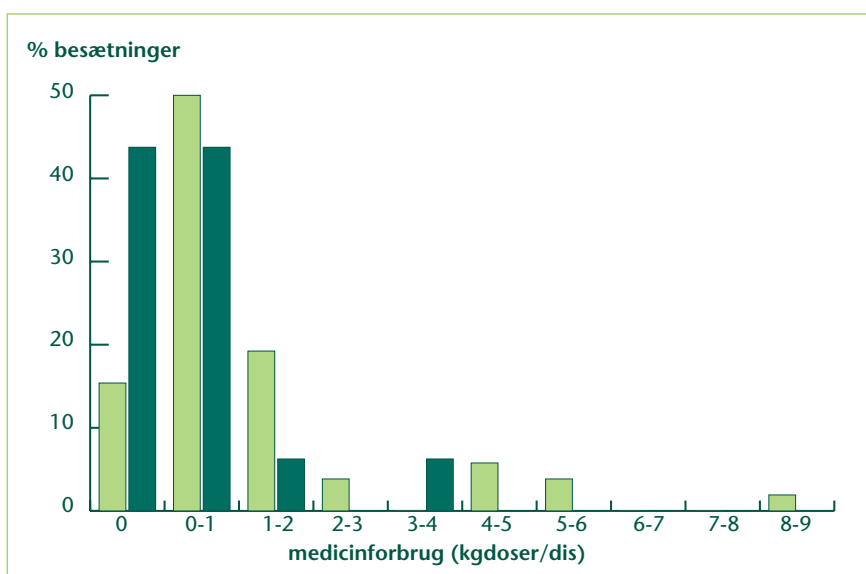
Lene Hegelund, biolog, skriver i øjeblikket phd-projekt på DJF om dyrevelfærd i økologisk ægproduktion. Hun arbejder også med økologisk svineproduktion.

Litteratur

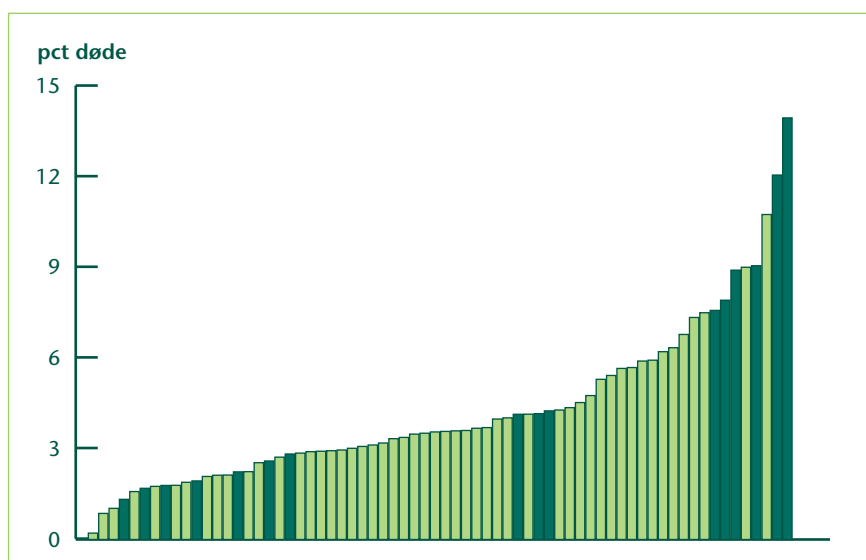
Jensen, V.F. og Heuer, O.E. 2005. Antibiotika til dyr i Danmark. Tendenser i forbruget og betydning i resistensproblematikken. Dansk Veterinærtidsskrift, 21:9-15.

	antal besætninger	gennemsnitligt antibiotikaforbrug, (kgdoser/dage i stald)	gennemsnitlig dødelighed, %
konventionel	52	1,12	3,9
økologisk	16	0,35	5,4
samlet	68	0,94	4,3

Tab. 1. Antibiotikaforbrug og dødelighed i hhv. konventionel og økologisk slagtesvineproduktion.

Figur 1. Procent bedrifter med medicinforbrug på hhv. 0, 0-1, 1-2, 2-3, 3-4, 4-5, 5-6, 6-7, 7-8 og 8-9 kgdoser/dage i stald. De mørkt grønne søjler er økologiske bedrifter, og de lyst grønne er konventionelle.

Figur 2 Procent dødelighed for alle besætninger. Hver søjle er en besætning, de mørkt grønne søjler er økologiske bedrifter, og de lyst grønne er konventionelle.